

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 22/2010-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti I., s. r. o., B., a M. N., Česká republika, zastúpených advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou

a) obchodná spoločnosť I., s. r. o., B., namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a jeho uzneseniami č. k. 39 Er 1045/2008-54 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008, a

b) M. N., Česká republika, namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008, za účasti Okresného súdu Bratislava II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti I., s. r. o., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a jeho uzneseniami č. k. 39 Er 1045/2008-54 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 porušené bolo.

2. Základné právo M. N. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 porušené bolo.

3. Uznesenia Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 1045/2008-54 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti I., s. r. o., a M. N. trovy konania v sume 455,25 € (slovom štyristopäťdesiatpäť eur a dvadsaťpäť centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. T. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2009 faxovou správou a 24. februára 2009 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti I., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), a M. N., Česká republika (ďalej len „sťažovateľ“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou

a) sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a jeho uzneseniami č. k. 39 Er 1045/2008-54 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008, a

b) sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008.

Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 12 C 235/03 zo 17. februára 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 203/2006 z 18. októbra 2007 bola Slovenská republika – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „povinný“) zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi sumu 1 161 787,10 € (35 000 000 Sk) a trovy konania (ďalej len „peňažná pohľadávka“).

Vzhľadom na to, že povinný svoju povinnosť uloženú uvedenými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu nesplnil, sťažovateľ doručil Exekútorскому úradu súdneho exekútora JUDr. J. K., Ž. (ďalej len „súdny exekútor“), návrh na vykonanie exekúcie, ktorý vec viedol pod sp. zn. Ex 674/2008. V uvedenej exekučnej veci okresný súd 25. júla 2008 vydal súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie.

Zmluvou o postúpení pohľadávky z 25. júna 2008 postúpil sťažovateľ svoju peňažnú pohľadávku postupníkovi – sťažovateľke a 5. augusta 2008 súdnemu exekútorovi oznámil zmenu oprávneného podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku. Na základe výzvy súdneho exekútora mu sťažovateľka 27. augusta 2008 doručila súhlas podľa § 92 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) s tým, aby sa stala účastníkom exekučného konania na strane oprávneného.

Písomným podaním z 13. augusta 2008 povinný podal námietky proti exekúcii a proti trovám exekúcie. Okresný súd uznesením č. k. 39 Er 1045/2008-56 z 8. decembra 2008 námietky povinného proti exekúcii a proti trovám exekúcie zamietol.

Uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 bol zamietnutý návrh súdneho exekútora z 20. augusta 2008 na pripustenie zmeny účastníka exekučného konania na mieste oprávneného. Podľa sťažovateľov *„Súd svoj postup odôvodnil tým, že existujú vážne pochybnosti o tom, kto je v súčasnosti nositeľom aktívnej vecnej legitímácie, súdny exekútor nepredložil exekučnému súdu ani súhlas sťažovateľky so vstupom do konania na mieste oprávneného...“*.

Následne okresný súd uznesením č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 predmetné exekučné konanie zastavil. Podľa sťažovateľa okresný súd odôvodnil rozhodnutie tým, že *„oprávnený – sťažovateľ už v čase vydania poverenia nedisponoval aktívnou vecnou legitímáciou, pretože zmluvou o postúpení pohľadávky z 25. 06. 2008 previedol právo z exekučného titulu sťažovateľke. Súd mal však pochybnosti aj o tom, či sťažovateľ mal vôbec aktívnu vecnú legitímáciu od začiatku exekučného konania, vzhľadom k tomu, že z čestného vyhlásenia JUDr. S. A. CSc., vyplýva, že dňa 12. 02. 2008 uzavrel zmluvu o postúpení pohľadávky s inou spoločnosťou zároveň však konštatuje, že v rovnakom čestnom prehlásení JUDr. S. A. CSc. uviedol, že dňa 15. 03. 2008 odstúpil od zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej so sťažovateľom. Súd uzavrel, že exekučnému súdu sa nepodarilo s istotou zistiť, kto má v skutočnosti aktívnu vecnú legitímáciu na strane oprávneného v tomto konaní a uvedený nedostatok sa nepodarilo odstrániť a preto rozhodol o zastavení exekúcie.“*

Podľa názoru sťažovateľov okresný súd vytvoril svojím postupom stav, ktorý možno označiť *„za stav odmietnutia spravodlivosti (denegationis iustitiae)“*.

Odporca bezdôvodne odmietol vykonávať súdnictvo, tým že bez zákonného dôvodu odmietnutím vykonania akéhokolvek dokazovania zamietol návrh na zmenu oprávneného a zastavil exekúciu, keď samotné napadnuté rozhodnutia obsahujú len úvahy o pochybnostiach súdu bez toho, aby sa ich súd procesne relevantným spôsobom

v súčinnosti s účastníkmi exekučného konania, svedkami a súdnym exekútorom čo i len pokúsil odstrániť.“

Sťažovatelia ďalej v sťažnosti uvádzajú, že „nezodpovedá skutočnosti tvrdenie odporcu v uznesení, ktorým zamietol návrh na pripustenie zmeny účastníka, podľa ktorého súdny exekútor nepredložil exekučnému súdu súhlas sťažovateľky so vstupom do konania na strane oprávneného. Táto skutočnosť vyplýva zo stanoviska súdneho exekútora z 05. 01. 2009, podľa ktorého dňa 04. 09. 2008 bol súhlas sťažovateľky doručený odporcovi. Zároveň súdny exekútor v označenom stanovisku poukazuje na to, že konajúci súd ho nevyzval k odstráneniu väd podania a preto nemohol prípadné vady podania aj vo vzťahu k prechodu práva z exekučného titulu odstraňovať, pretože o pochybnostiach súdu nemal žiadne poznatky. Súd v označenom uznesení tvrdí, že v exekúcii bude pokračovať s pôvodnými účastníkmi. Toto tvrdenie nezodpovedá ďalšiemu uzneseniu, ktorým súd zastavil exekúciu a v ktorom tvrdí, že oprávnený M. N. nedisponoval v čase vydania poverenia aktívnou vecnou legitimáciou. Porovnaním oboch uznesení možno jednoznačne zistiť kontroverznosť tvrdení súdu, keď v uznesení o zamietnutí návrhu na pripustenie zmeny účastníka, ktoré podľa čísla konania predchádza uzneseniu o zastavení exekúcie tvrdí, že má pochybnosti o tom, že sťažovateľka je oprávnenou stranou s tým, že v konaní bude pokračovať s pôvodnými účastníkmi, ale zároveň v uznesení o zastavení exekúcie tvrdí, že sťažovateľ nie je oprávnený, pretože postúpil pohľadávku sťažovateľke.“

V tejto súvislosti sťažovatelia argumentujú, že „ak aj mal odporca pochybnosti o oprávnenom v exekučnom konaní nič mu nebránilo tieto pochybnosti odstrániť.“

Sťažovatelia v okolnostiach prípadu zdôrazňujú tú skutočnosť, že „ak exekučný súd vykonáva dokazovanie (za účelom zisťovania či sú splnené podmienky pre zamietnutie návrhu na zmenu oprávneného alebo dokonca na zastavenie exekúcie), musí sa v takomto prípade v súlade s ust. § 122 ods. 1 O. s. p. nariadiť pojednávanie. Odporca v predmetných veciach svoje rozhodnutia založil nie na riadne zistenom skutkovom základe, ale na pochybnostiach, ktoré sa ani nepokúsil odstrániť vykonaním riadneho dokazovania na pojednávaní.“

Podľa názoru sťažovateľa postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a jeho uznesením č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka navyše tvrdí, že v označenom exekučnom konaní okrem porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 došlo aj k porušeniu čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, pretože *«napriek legitímnemu očakávaniu sťažovateľky, že jej bude pohľadávka úspešne vymožená, musí strpieť zamietnutie návrhu na vstup do exekučného konania a dokonca zastavenie exekúcie, ktoré sťažovateľka pociťuje ako „stratu“ svojho majetku (vlastníctva)»*.

S poukazom na uvedené skutočnosti sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd vydal tento nález:

1) Základné právo I. s. r. o. podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 08. 12. 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 08. 12. 2008 a konaním, ktoré im predchádzalo, porušené bolo.

2) Základné právo M. N. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 08. 12. 2008 porušené bolo.

3) Zrušuje uznesenia Okresného súdu Bratislava II č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 08. 12. 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 08. 12. 2008 a prikazuje mu vo veci znovu konať.

4) I. s. r. o. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 6.000,- EUR (slovom šesťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.

5) *M. N. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,- EUR (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.*

6) *Okresný súd Bratislava II je povinný v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia zaplatiť trovy konania sťažovateľom, tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.“*

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 22/2010-17 z 22. januára 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom vyžiadaného súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedička okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu v prípise doručenom ústavnému súdu 11. februára 2010 uviedla, že zotrváva na svojom stanovisku zo 16. decembra 2009 sp. zn. Spr. 3755/09, ktoré podala ešte pred predbežným prerokovaním predmetnej sťažnosti senátom ústavného súdu; v tomto stanovisku okrem iného uviedla, že *„Uvedené rozhodnutia boli vydané a riadne odôvodnené vtedy konajúcim zákonným sudcom vo veci.“*

Právna zástupkyňa sťažovateľov vo vyjadrení z 22. februára 2010 doručenom ústavnému súdu 25. februára 2010 k stanovisku predsedníčky okresného súdu zo 16. decembra 2010 uviedla, že *„s poukazom na obsah vyjadrenia odporcu zo 16. 12. 2009 nie je možné k tomuto zaujať žiadne stanovisko“*.

II.

Všeobecné východiská rozhodovania ústavného súdu

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Konceptia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takého uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd.

Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Tieto závery sa v celom rozsahu uplatňujú aj v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí, ktorý tvorí osobitný druh civilného procesu patriaci do právomoci všeobecných súdov a orgánov určených osobitným zákonom.

Článok 2 ods. 2 ústavy obsahuje ústavné pravidlo, v rámci ktorého každý orgán verejnej moci vrátane štátnych orgánov sám (autonómne) určuje nielen to, aký druh právnej úpravy použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikočí k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu, ktorý je vyjadrený v citovanom článku ústavy. Ústavný príkaz, ktorý je v čl. 2 ods. 2 ústavy, je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento ústavný príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu. Uvedené ústavné pravidlo sa vzťahuje v celom rozsahu aj na ochranu základných práv a slobôd, ktorú poskytujú orgány verejnej moci v rozsahu svojich kompetencií vrátane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo

mohlo byť dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia (II. ÚS 143/02). Aj v exekučnom konaní sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil na základe predpísaného spôsobu zisťovania skutkového stavu v exekučnom konaní, ktorým je procesné dokazovanie.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj okresný súd ako exekučný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Podstatou námietok sťažovateľov je tvrdenie, že uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008, ktorým súd zastavil exekúciu vedenú u súdneho exekútora pod sp. zn. Ex 674/08, došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka navyše namieta, že k porušeniu označených práv došlo aj uznesením okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008, ktorým súd zamietol návrh súdneho exekútora z 20. augusta 2008 na pripustenie zmeny účastníka exekučného konania

na mieste oprávneného. V tejto súvislosti sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu okresným súdom.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a jeho uzneseniami č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008

Sťažovatelia tvrdia, že bolo porušené ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný súd nechránil a negarantoval ich označené práva podľa zákonného predpisu pri uplatňovaní práva na uspokojenie ich peňažnej pohľadávky (pôvodne v prospech sťažovateľa ako oprávneného a následne sťažovateľky na základe zmluvy o postúpení pohľadávky) v rámci núteného výkonu rozhodnutia – exekúcie (neodôvodnené rozhodnutia, bez nariadenia pojednávania a vypočutia účastníkov konania, bez zváženia proporcionality záujmov strán).

Z napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 vyplýva, že okresný súd zamietol návrh povereného súdneho exekútora z 20. augusta 2008 na pripustenie zmeny účastníka exekučného konania na mieste oprávneného. Za základnú otázku pri svojom rozhodovaní okresný súd považoval skúmanie hmotno-právnej legitímácie (aktívnej vecnej legitímácie) účastníka v konaní.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd okrem iného uviedol:

„V zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

V zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako

oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne do 60 dní od doručenia návrhu uznesením. Rozhodnutie sa doručí exekútorovi, oprávnenému a povinnému, ktorí sú označení v exekučnom titule, a tomu účastníkovi, na ktorého právo alebo povinnosť prešla.

V zmysle § 37 ods. 4 Exekučného poriadku ak k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu dôjde po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pokračuje exekútor vo vykonávaní exekúcie na základe pôvodného poverenia, ku ktorému priloží originál právoplatného rozhodnutia súdu o pripustení zmeny alebo odpis rozhodnutia.

Exekučný súd pri rozhodovaní o pripustení zmeny účastníkov aplikuje ustanovenie § 92 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v rozsahu, v ktorom táto všeobecná úprava neodporuje ustanoveniu § 37 Exekučného poriadku.

V zmysle § 92 ods. 2 Obč. súd. por., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

V zmysle § 92 ods. 3 Obč. súd. por., súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že hmotno-právne je legitimovaný aj ten, na koho prešlo právo alebo povinnosť z exekučného titulu. Exekučný súd (§ 45 Ex. por.) skúma hmotno-právnu legitímáciu už pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie a neskôr

v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania. Nedostatok hmotno-právnej legitímácie je dôvodom na zastavenie exekúcie (§ 57 Ex. por.).

Z exekučného titulu vyplýva, že M. N. by mal byť aktívne vecne legitímovaným v tomto konaní, nakoľko ide o subjekt, ktorému podľa exekučného titulu svedčí právo na plnenie. Dňa 16. 06. 2008 bol súdnemu exekútorovi doručený návrh M. N. na vykonanie exekúcie (t. j. ešte v čase pred postúpením pohľadávky spoločnosti I., s. r. o.). Dňa 19. 06. 2008 bola exekučnému súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Vzhľadom na to, že exekučný súd v čase vydania poverenia (t. j. dňa 25. 07. 2008) nemal vedomosť o tom, že M. N. o mesiac skôr, t. j. dňa 25. 06. 2008 postúpil pohľadávku spoločnosti I., s. r. o., exekučný súd v poverení pre súdneho exekútora uviedol ako oprávneného M. N., ktorý už v tom čase nebol aktívne vecne legitímovaným v exekučnom konaní. Pri skúmaní súdu, či v čase vydania poverenia bola v tomto konaní aktívne vecne legitímovaná spoločnosť I., s. r. o. dospel súd k pochybnostiam, pretože zo žiadosti o úhradu pohľadávky, ktorá bola adresovaná Ministerstvu financií SR vyplýva, že JUDr. S. A., CSc ako riaditeľ S., Gibraltar dňa 22. 06. 2008 (t. j. o 3 dni skôr, ako došlo k uzavretiu zmluvy medzi M. N. a spoločnosťou I., s. r. o. o postúpení pohľadávky) požiadal ministerstvo financií o úhradu pohľadávky vo výške 35.000.000,- Sk a trov konania 993.922,- Sk, priznanej na základe rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 12 C/235/03-225 zo dňa 17. 02. 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co/203/2006-306, pričom z čestného prehlásenia JUDr. S. A., CSc. zo dňa 30. 10. 2008 vyplýva, že JUDr. S. A., CSc. dňa 15. 03. 2008 ako riaditeľ S. odstúpil od zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 12. 02. 2008 s M. N.

S poukazom na zistený skutkový stav a v súlade s uvedenými zákonnými ustanoveniami súd nevyhovel návrhu povereného súdneho exekútora na pripustenie zmeny účastníka konania na strane oprávneného, pretože tu existujú vážne pochybnosti o tom, kto je v súčasnosti nositeľom aktívnej vecnej legitímácie. Súdny exekútor navyše nepredložil exekučnému súdu ani súhlas spoločnosti I., s. r. o. so vstupom do konania na strane oprávneného (§ 92 ods. 3 Obč. súd. por.). Nakoľko sa súdnemu exekútorovi nepodarilo jednoznačne preukázať na koho prešlo právo z exekučného titulu v zmysle § 37 ods. 3 a ods.

4 Ex. por., súd bude v zmysle § 37 ods. 5 Exekučného poriadku pokračovať v konaní s pôvodnými účastníkmi.“

Napriek uvedenému právnomu záveru okresného súdu, že bude v intenciách príslušného zákonného ustanovenia pokračovať v konaní s pôvodnými účastníkmi, ústavný súd z obsahu sťažnosti, k nej pripojenej dokumentácie, ako aj zo súvisiaceho spisu okresného súdu zistil, že uznesením z toho istého dňa (t. j. z 8. decembra 2008) č. k. 39 Er 1045/2008-58 okresný súd exekúciu vedenú u súdneho exekútora pod sp. zn. Ex 674/08 zastavil.

Ústavný súd preto posúdil z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti aj napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008, ktorý svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„V zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Oprávnený je subjekt, ktorému podľa exekučného titulu svedčí právo na plnenie. Ako vyplýva zo zistených skutočností, M. N. v čase vydania poverenia (t. j. dňa 25. 07. 2008) už nedisponoval aktívnou vecnou legitimáciou, pretože dňa 25. 06. 2008 previedol na základe zmluvy o postúpení pohľadávky svoje právo na plnenie voči Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky na spoločnosť I., s. r. o. V tejto súvislosti však treba zdôrazniť, že dňa 03. 11. 2008 JUDr. S. A., CSc., bytom Česká republika, doručil exekučnému súdu čestné prehlásenie, že dňa 15. 03. 2008 ako riaditeľ S., Gibraltar podpísal Dohodu o odstúpení od Zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 12. 02. 2008 s oprávneným M. N. Súdu však vznikla pochybnosť o tom, či M. N. skutočne dňa 25. 06. 2008 disponoval aktívnou legitimáciou pri postúpení pohľadávky z exekučného titulu na spoločnosť I., s. r. o., pretože i keď JUDr. S. A., CSc. v čestnom prehlásení uviedol, že dňa 15. 03. 2008 odstúpil od Zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 12. 02. 2008 s oprávneným M. N., zo žiadosti o úhradu pohľadávky voči povinnému, ktorá bola adresovaná Ministerstvu financií SR vyplýva, že to bol práve JUDr. S. A., CSc, ktorý ako

riaditeľ S. dňa 22. 06. 2008 požiadal ministerstvo financií o úhradu pohľadávky vo výške 35.000.000,- Sk a trov konania 993.922,- Sk, priznanej na základe rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 12 C/235/03-225 zo dňa 17. 02. 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co/203/2006-306.

Vecná legitímácia je teoretická konštrukcia, ktorá vo vzťahu k účastníkom konania vyjadruje stav vyplývajúci z hmotného a niekedy aj z procesného práva, ktorý v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo k neúspechu v exekúcii. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu. Účastník konania, ktorý je nositeľom tvrdeného hmotného práva alebo oprávnenia v exekučnom konaní (ak je oprávneným), má aktívnu vecnú legitímáciu. Vecná legitímácia sa na začiatku exekúcie tvrdí. Ak sa ukáže, že oprávnenému patrí právo z exekučného titulu, súd vydá poverenie pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie. Ak sa to v exekúcii nedokáže, súd uznesením zamietne žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia a po jeho právoplatnosti exekúciu aj bez návrhu zastaví (§ 44 ods. 3 Ex. por.). Ak sa preukáže až po vydaní poverenia, že oprávnenému nepatrí právo z exekučného titulu bez toho, aby súd zistil, komu v skutočnosti toto právo patrí a pre uvedený nedostatok nemožno v exekúcii pokračovať, súd exekúciu zastaví (§ 57 ods. 2 Ex. por., § 104 ods. 1 prvá veta Obč. súd. por.)

V zmysle § 57 ods. 2 Ex. por., súd môže exekúciu zastaviť aj vtedy, ak to vyplýva z ustanovení tohto alebo osobitného predpisu.

V zmysle § 58 ods. 1 Ex. por., exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu.

V zmysle § 103 Obč. súd. por., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

V zmysle § 104 ods. 1 prvá veta Obč. súd. por., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

S poukazom na zistené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd exekúciu zastavil. Oprávnený M. N. už v čase vydania poverenia nedisponoval aktívnou vecnou legitímáciou, nakoľko zmluvou o postúpení pohľadávky dňa 25. 06. 2008 previedol právo z exekučného titulu spoločnosti I., s. r. o. M. N. teda po postúpení pohľadávky trpel nedostatkom hmotno-právnej legitímácie v tomto konaní. Súdu však vznikli pochybnosti o tom, či M. N. mal vôbec aktívnu vecnú legitímáciu od začiatku exekučného konania, lebo ako vyplýva z čestného prehlásenia JUDr. S. A., CSc., M. N. dňa 12. 02. 2008 uzavrel

zmluvu o postúpení pohľadávky z exekučného titulu so spoločnosťou S., G. Na jej základe JUDr. S. A. CSc. ako riaditeľ spoločnosti S. listom zo dňa 22. 06. 2008 požiadal Ministerstvo financií SR o úhradu pohľadávky vo výške 35.000.000,- Sk a trov konania 993.922,- Sk, priznanej na základe rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 12 C/235/03-225 zo dňa 17. 02. 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co/203/2006-306. Aj napriek tomu M. N. dňa 25. 06. 2008 postúpil pohľadávku voči povinnému spoločnosti I., s. r. o. I keď JUDr. S. A. CSc. v čestnom prehlásení zo dňa 30. 10. 2008 uviedol, že dňa 15. 03. 2008 odstúpil od zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej s M. N., z jeho konania, ktoré bolo dňa 22. 06. 2008 adresované Ministerstvu financií SR vyplýva niečo iné. Keďže sa exekučnému súdu nepodarilo s istotou zistiť, kto má v skutočnosti aktívnu vecnú legitímáciu na strane oprávneného v tomto konaní a uvedený nedostatok sa nepodarilo odstrániť, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia. “

Sťažovatelia vytykajú okresnému súdu pochybenie pri hodnotení skutkového stavu a nadväzne na to právne závery, ku ktorým dospel. V súvislosti s tým poukazujú na to, že exekučný súd „svoje rozhodnutia založil nie na riadne zistenom skutkovom stave, ale na pochybnostiach, ktoré sa ani nepokúsil odstrániť vykonaním riadneho dokazovania na pojednávaní“.

V predmetnej veci je z obsahu súvisiaceho súdneho spisu zrejmé, že sťažovateľ ako oprávnený v exekučnom konaní podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka riadne oznámil postúpenie peňažnej pohľadávky povinnému (na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 25. júna 2008) povinnému (11. júla 2008) a súdnemu exekútorovi (5. augusta 2008) podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku. Následne súdny exekútor 22. augusta 2008 doručil okresnému súdu návrh na pripustenie zmeny účastníka exekučného konania na mieste oprávneného podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, ktorý 4. septembra 2008 doplnil o písomný súhlas sťažovateľky (ako postupníka peňažnej pohľadávky) s tým, aby sa stala účastníkom exekučného konania vedeného pod sp. zn. Ex 674/08 na mieste oprávneného. Vzhľadom na to, že medzitým povinný podal (19. augusta 2008) námietky proti exekúcii a proti trovám exekúcie, v ktorých jedným z jeho ťažiskových argumentov bola námietka spochybňujúca postavenie sťažovateľa ako oprávneného v exekučnom konaní začatom na

jeho návrh 16. júna 2008, sťažovateľ 3. novembra 2008 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne doručil okresnému súdu úradne overené čestné vyhlásenie riaditeľa spoločnosti S., Gibraltar (ďalej len „spoločnosť S.“), potvrdzujúce jeho odstúpenie od predošlej zmluvy o postúpení pohľadávky z 12. februára 2008 na základe dohody z 15. marca 2008. Uvedené listiny podľa sťažovateľa mali dostatočne preukazovať jeho aktívnu vecnú legitimáciu v exekučnom konaní v čase podpisu zmluvy o postúpení pohľadávky z 25. júna 2008 so sťažovateľkou. Predloženie všetkých potrebných dokladov predpokladaných zákonom na rozhodnutie o zmene účastníka konania okresnému súdu konštatoval aj súdny exekútor (listom z 5. januára 2009 následne po rozhodnutí okresného súdu).

Zo zistení ústavného súdu však vyplýva, že okresný súd (ako exekučný súd) pri skúmaní hmotno-právnej legitimácie účastníka exekučného konania svoje pochybnosti v tomto smere oprel len o písomnú žiadosť spoločnosti S. z 22. júna 2008 adresovanú Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) o úhradu peňažnej pohľadávky, napriek tomu, že už tri mesiace pred týmto dátumom riadne od zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej so sťažovateľom táto spoločnosť odstúpila, pričom v odôvodnení rozhodnutia o nepripustení zmeny účastníka na mieste oprávneného sa obmedzil len na konštatovanie, že *„sa súdnemu exekútorovi nepodarilo jednoznačne preukázať na koho prešlo právo z exekučného titulu v zmysle § 37 ods. 3 a ods. 4 Ex. por.“*, rovnako v odôvodnení rozhodnutia o zastavení exekúcie len konštatoval, že *„sa exekučnému súdu nepodarilo s istotou zistiť, kto má v skutočnosti aktívnu vecnú legitimáciu na strane oprávneného v tomto konaní a uvedený nedostatok sa nepodarilo odstrániť...“*.

Z príslušného exekučného spisu vyplýva, že okresný súd v skutočnosti na účely odstránenia uvedených pochybností žiadne dokazovanie nevykonával, argumenty tvrdené sťažovateľmi a súdnym exekútorom, ako aj listiny nimi predložené v konaní okresný súd nevzal do úvahy, pretože ich vôbec neskúmal. Táto skutočnosť je zrejmä z obsahu odôvodnenia obidvoch napadnutých uznesení okresného súdu.

V danom prípade odvolávanie sa okresného súdu na skutočnosť (ktorú považoval za rozhodujúcu a nespornú), že spoločnosť S. 22. júna 2008, t. j. o tri dni skôr, ako sťažovateľ

na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 25. júna 2008 postúpil peňažnú pohľadávku sťažovateľke, požiadala ministerstvo financií o úhradu peňažnej pohľadávky, nemôže postačovať na prijatie záveru (preukázaného mimo rozumných pochybností), že sťažovateľ ako postupca v čase postúpenia peňažnej pohľadávky postupníkovi – sťažovateľke, nemal aktívnu vecnú legitimáciu účastníka exekučného konania, a teda ju nemohla nadobudnúť v zmysle § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v tomto exekučnom konaní ani sťažovateľka.

Ústavný súd posudzujúc obsah zásadnej argumentácie sťažovateľov, ako aj dotknutej časti spisovej dokumentácie dospel k záveru, že okresný súd sa vysporiadal s otázkou aktívnej vecnej legitimácie účastníka exekučného konania vedeného pod sp. zn. Ex 674/08 ústavne nekonformným spôsobom.

Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade (bez ohľadu na špecifickosť exekučného konania) mal preto okresný súd náležite preskúmať právne relevantné skutočnosti a dôkazy predpokladané § 37 ods. 3 Exekučného poriadku (t. j. zmluvu o postúpení pohľadávok z 25. júna 2008 uzavretú medzi sťažovateľom a sťažovateľkou, návrh súdneho exekútora na pripustenie zmeny účastníkov konania, súdnym exekútorom nesporne predložený súhlas sťažovateľky, aby sa stala účastníkom exekučného konania na mieste oprávneného), t. j. či nedošlo k znemožneniu realizácie procesných práv sťažovateľov (sťažovateľa ako pôvodne oprávneného a sťažovateľky ako osoby, na ktorú prešlo právo z exekučného titulu) exekučným súdom, a svoj záver náležite v odôvodnení sťažnosťou napadnutých rozhodnutí právne relevantným spôsobom vyargumentovať.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že absencia takéhoto postupu okresného súdu vo veci sťažovateľov v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a v jeho uzneseniach č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 znamená zjavnú neodôvodnenosť a arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí nezlučiteľnú s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 a jeho uzneseniami č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008

Čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľky upraveného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva upraveného v čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie uznesení okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa okresný súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, nevyhovел uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutými uzneseniami okresného súdu č. k. 39 Er 1045/2008-54 z 8. decembra 2008 a č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a rovnako vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu

č. k. 39 Er 1045/2008-58 z 8. decembra 2008 bolo porušené aj základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zrušiť tieto uznesenia podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu jej opätovného prerokovania a rozhodnutia v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1045/2008 (bod 2 výroku tohto nálezu).

V ďalšom postupe bude okresný súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v II. a III. časti tohto nálezu, zvlášť bude jeho úlohou presvedčivým spôsobom sa vysporiadať s otázkou, kto je v predmetnej veci oprávneným subjektom na uplatňovanie pohľadávky (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Okresný súd bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €, sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € z dôvodov uvedených a vysvetlených v sťažnosti.

Z citovaného textu ústavy a zákona o ústavnom súde vyplýva, že toto zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia je namieste predovšetkým vtedy, keď nemožno dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavou a zákonom upraveným spôsobom, a tiež vtedy, ak bola sťažovateľom neústavným postupom alebo rozhodnutím spôsobená reálna ujma. Podľa názoru ústavného súdu je v danom prípade ochrana práv sťažovateľov, ktorých sa touto sťažnosťou domáhali, účinne poskytnutá tým, že ústavný súd napadnuté uznesenia okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a na jej dovŕšenie postačujú v tomto konaní vyslovené a pre okresný súd záväzné právne názory ústavného súdu. Ústavný súd preto sťažovateľom požadované finančné zadosťučinenie nepriznal.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. T. P. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd vychádzajúc z návrhu právnej zástupkyne sťažovateľov ich vyčíslil za dva úkony právnej pomoci (zo základu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2008 v sume 695,41 €) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Prevzatie a prípravu zastupovania a vypracovanie písomného podania ústavný súd posúdil ako spoločný úkon advokáta pri zastupovaní dvoch sťažovateľov, preto základnú sadzbu tarifnej odmeny po jej znížení o 20 % určil v celkovej sume 370,88 €. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľov je platiteľkou dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 4 vyhlášky ústavný súd rozhodol o zvýšení uvedenej odmeny o daň z pridanej hodnoty 19 %, v sume 70,47 €, a spolu s režijným paušálom 2 x 6,95 € jej priznal úhradu trov konania v celkovej sume 455,25 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2010